

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Kotousov

1948–1950

Inventář

EL NAD č.: 581

AP č.: 472

Jana Mašková

Blovice 2015

Obsah

Úvod	str.
I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	7
Seznam použitých pramenů a literatury	8
Příloha	9
Příloha: Seznam použitých zkratk	9
Inventární seznam	10
1. Orgány národního výboru	11
Zápisy ze schůzí pléna, rady a finanční komise	11
2. Úřad národního výboru	11
I. Úřední knihy	11
Knihy účetní	11
II. Spisový materiál	11
Spisy	11

I. Vývoj původce archiválií

Původcem archivního fondu je Místní národní výbor Kotousov, který vyvíjel svoji činnost v letech 1945–1950. Obec Kotousov je malá vesnice nacházející se 1 km severozápadně od obce Chocenice. Mezi roky 1945–1949 patřila obec Kotousov do správního okresu Plzeň-venkov. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, se obec Kotousov s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Blovice. Od 1. ledna 1951 došlo k integraci obce Kotousov s obcí Chocenice. Po sloučení obou obcí Místní národní výbor v Kotousově zanikl a obec od té doby spravoval MNV v Chocenicích.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, které bylo částečně pozměněno vládním nařízením č. 44/1945 Sb. To určovalo, že se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6 z roku 1945 a na ni navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947 určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na: a) volený sbor složený z členů národního výboru a jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a b) úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Postupně, po celou dobu existence národních výborů, byly vydány stovky norem, které určovaly podmínky pro činnost národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací apod.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu,

kteřá vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru a které neměly rozhodovací pravomoc.

O existenci MNV v Kotousově do roku 1947 chybí v SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích jakékoliv doklady. Rovněž v archivním fondu Okresní národní výbor Plzeň-venkov, pod jehož správu obec v inkriminovaných letech patřila, nejsou o činnosti MNV v Kotousově dochované žádné archiválie. Přesto na základě srovnání vývoje v okolních obcích lze předpokládat, že MNV v Kotousově byl ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945. První dochovaný zápis ze schůze MNV Kotousov je až z 8. ledna 1949. Ze zápisů ze schůzí pléna a rady (ukn 1) vedených v letech 1949–1950 nelze zjistit složení MNV. Zapisovatel totiž funkcionáře národního výboru neuváděl jmenovitě, ale do zápisů poznamenával pouze funkce, které zúčastnění na jednáních ve výboru zastávali. Ze zápisů ze schůzí je patrné, že se ve valné většině projednávala úřední oznámení a směrnice nadřízených orgánů a jejich plnění.

Ke složení a činnosti Místního národního výboru v Kotousově nepřináší žádné poznatky ani archiválie uložené v rámci archivního fondu Okresní výbor Národní fronty Blovice z let 1948–1958. Přesto, že tento archivní fond obsahuje korespondenci mezi okresním výborem NF a jednotlivými místními akčními výbory národní fronty, které měly mj. za úkol kontrolovat práci MNV, nelze nic bližšího o činnosti MNV v Kotousově zjistit, neboť korespondence s MAV NF, resp. MNV Kotousov v tomto archivním fondu chybí.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústava definovala národní výbory jako „nositele a vykonavatele státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existenci právně zakotvila jako nedílnou součást státního zřízení České socialistické republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Kotousov. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, provedena reorganizace okresů. Nově byl zřízen okres Blovice, do jehož území přešly některé obce patřící do té doby do okresu Plzeň-venkov. Jednou z nich byla i obec Kotousov.

V roce 1949 byl mj. vydán zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Obec Kotousov, která dosud náležela do blovického farního obvodu, byla od 1. ledna 1950 zařazena do matričního obvodu Blovice.

V únoru 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o

organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Kotousov. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly nově národní výbory rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. Obec Kotousov s počtem 39 obyvatel byla zařazena do I. kategorie.

Na základě usnesení plenárního zasedání ONV Blovice ze dne 27. června 1950 měla být obec Kotousov sloučena s obcí Chocenice. Proti tomuto rozhodnutí se MNV Kotousov po výsledku hlasování na schůzi pléna ze dne 14. července 1950 postavil a podal odvolání ke Krajskému národnímu výboru v Plzni. Ze zápisu v pamětní knize MNV Chocenice, uložené v rámci nezpracovaného materiálu v archivním fondu MNV Chocenice pod evid. č. 40, je zřejmé, že KNV v Plzni žádost MNV Kotousov zamítl a od 1. ledna 1951 se obec Kotousov stala součástí obce Chocenice, v níž sídlil místní národní výbor.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecním zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, Obecní úřad v Kotousově obnoven nebyl.

Sídlo Místního národního výboru v Kotousově se z archivu dostupných archiválií nepodařilo zjistit.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archivní fond obsahuje archiválie původce, kterým byl Místní národní výbor Kotousov, z let 1948–1950.

Tyto archiválie byly do archivu předány pouze v jednom přírůstku, a to dne 28. září 1974 na základě archivem provedeného skartačního řízení u MNV Chocenice (OA 69/74). Archiv převzal 4 úřední knihy a balík spisů z let 1943–1951. Archiválie byly do knihy přírůstků zapsány pod číslem přírůstku 427. Při provádění generální inventury v roce 2013 byly archiválie původně uložené v balíku přemanipulovány a vloženy do kartonu.

Jak a zda vůbec u úřadu fungovala spisová služba, se z torza dochovaných archiválií nepodařilo vysledovat. Rovněž se nepodařilo zjistit, kde národní výbor v době svého působení archiválie ukládal a zda je k úschově po jeho integraci s MNV Chocenice převzal k uložení tento nástupce. Ani v archivním fondu MNV Chocenice se nedochovala žádná předávací agenda, která by svědčila o převodu dokumentů mezi oběma původci.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond Místní národní výbor Kotousov obsahuje celkem 4 úřední knihy z let 1948–1950 a karton spisů z roku 1950.

V roce 2015 bylo přikročeno k definitivní inventarizaci archivního fondu MNV Kotousov, která byla svěřena archivářce Janě Maškové.

Pro pořádání spisů bylo využito umělé Schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v Metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i rozdělení archivního fondu MNV Kotousov na oddíl 1. Orgány národního výboru a 2. Úřad národního výboru. Oddíl 1. Orgány národního výboru obsahuje knihu zápisů ze schůzí pléna a rady MNV. Oddíl 2. Úřad národního výboru je rozdělen na část věnovanou úředním knihám a část věnovanou spisovému materiálu. Část věnovaná úředním knihám obsahuje dvě hlavní knihy a pokladní deník. Část věnovaná spisovému materiálu je zastoupena pouze pododdílem spisy, který obsahuje pouze jednu inventární jednotku – výkaz o hospodaření z roku 1950. U úředních knih jsou jednotlivé knihy zároveň samostatnými inventárními jednotkami. U spisů je inventární jednotka tvořena jejich věcnou skupinou.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena podle Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek, č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. března 2010 s přihlédnutím k dodatku metodického pokynu z roku 2014 č. j. SOAP/006-01300/2014 a metodickému návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se vydávají nová základní pravidla pro zpracování archiválií.

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Archivní fond je dochován torzovitě. Chybí zápisy ze schůzí pléna a rady z let 1945–1948, zápisy z jednání komisí, podací protokoly z let 1945–1950, knihy příjmů a výdajů z doby působení MNV Kotousov a veškerá spisová agenda až na jednu jednotlivinu.

V zápisech ze schůzí pléna a rady z let 1949–1950 (ukn 1) jsou zaznamenány i zápisy ze schůzí finanční komise z 9. listopadu 1949 a 3. dubna 1950.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru.

Archivní fond není poškozen.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,08 bm.

Po inventarizaci je celková metráž archivního fondu 0,07 bm, z toho připadá 0,04 bm na úřední knihy, 0,03 bm na karton.

Rozdíl v počtu a skladbě evidenčních jednotek archivního fondu původně uvedených na EL NAD a současným stavem je způsoben vyčleněním knih a podacího protokolu z kartonu, ve kterém byl archivní fond do archivu převzat a vnitřním přesunem archiválií mezi archivními fondy. Spisový materiál byl při inventarizaci archivního fondu uložen do kartonu.

Do archivního fondu Archiv obce Kotousov byly z archivního fondu MNV Kotousov z č. př. 427 přesunuty účetní uzávěrky z let 1943–1944, o celkové metráži 0,01 bm.

Do archivního fondu MNV Chocenice byly z archivního fondu MNV Kotousov z č. př. 427 přesunuty následující archiválie vzniklé činností MNV Chocenice: čtvrtletní výkazy o hospodaření z roku 1950, výkaz o hospodaření a celkový přehled příjmů dle kapitol z roku 1950, rozpočty obce z let 1950 a 1951 a účetní uzávěrky obce z let 1945–1949 vše o celkové metráži 0,02 bm.

Zápisy o přesunu archiválií mezi výše uvedenými archivními fondy jsou součástí jejich spisů o fondech.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu v archivním fondu provedeno nebylo.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond MNV Kotousov patří mezi torzovitě dochované archivní fondy národních výborů. Z dochovaných archiválií lze získat přehled o hospodaření obce v letech 1948–1950. Zápisy ze schůzí pléna a rady jsou vedeny stručnou formou, podávají přehled o projednávání a vyřizování úředních oznámení a směrnic a plnění zemědělských dodávek.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2015 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Kotousov uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 18. listopadu 2015

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

a) Prameny:

SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Místní národní výbor Chocenice, Pamětní kniha, evid. č. 40.

SOA Plzeň, Západočeský Krajský národní výbor Plzeň, Zápisy ze schůzí pléna, kar 56.

SOA Plzeň, Západočeský Krajský národní výbor Plzeň, Zápisy ze schůzí rady, kar 1.

b) Literatura:

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945-1960, *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129-147.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj organizace a působnosti národních výborů na území České republiky (1945-1990), *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73-89.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátku státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
č. př.	číslo přírůstku
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
MAV NF	Místní akční výbor Národní fronty
MNV	místní národní výbor
kar	karton
KNV	krajský národní výbor
NF	národní fronta
OA	okresní archiv
ONV	okresní národní výbor
resp.	respektive
Sb.	Sbírka
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

INVENTÁRNÍ SEZNAM

1. Orgány národního výboru

1	Zápisy ze schůzí pléna a rady Zápisy ze schůzí finanční komise 9. 11. 1949, 3. 4. 1950	1949 –1950	ukn 1
---	--	------------	-------

2. Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Knihy účetní

2	Hlavní kniha	1948–1949	ukn 2
3	Hlavní kniha	1950	ukn 3
4	Pokladní deník	1950	ukn 4

II. Spisový materiál

Spisy

Finanční hospodaření

5	Výkaz o hospodaření a celkový přehled příjmů dle kapitol	1950	kar 1
---	---	------	-------

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Kotousov
Značka archivního fondu:	MNV Kotousov
Časové rozmezí:	1948–1950
Počet evidenčních jednotek:	5 (4 úřední knihy, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	5
Rozsah v bm:	0,07
Stav ke dni:	18. 11. 2015
Zpracovatel archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková

dne 18. 11. 2015 - č. j. SOAP/050-0803/2015